

Vahornik

DOM IN SVET.

ILUSTROVAN LIST
ZA LEPOSLOVJE IN ZNANSTVO.

UREDIL

FRANČIŠEK P. LAMPE,

DOKTOR BOGOSLOVJA IN MODROSLOVJA,
PROFESOR BOGOSLOVJA.

IX. LETNIK.

Juan Vahornik

V LJUBLJANI.

ZALOŽILO UREDNIŠTVO. — TISKALA KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI.

1896.

DOM IN SVET.

ILUSTROVAN LIST

NA FEROSIŠOVIJE IN ZAVANSTVO.

64464

EX LIBRIS

V LJUBLJANI

IZDANJE V LJUBLJANI V LETU 1891

1891

KAZALO.

Lirične pesmi.		Stran
Prijateljem. <i>Anton Medved</i>	14	
Sonet I. <i>F. S. Finžgar</i>	243	
Sonet II. <i>F. S. Finžgar</i>	243	
Biserji. <i>Anton Hribar</i>	245	
Sonet III. <i>F. S. Finžgar</i>	275	
Sonet IV. <i>F. S. Finžgar</i>	275	
Zakaj solze? <i>F. S. Finžgar</i>	275	
Ob zapuščenem gradu. <i>Anton Medved</i>	417	
Vláhinji. <i>Anton Medved</i>	418	
Vsem bratom pozdrav. <i>Anton Hribar</i>	432	
V slovo Bohinju. <i>F. S. Finžgar</i>	444	
Trenutki hudi. <i>Anton Medved</i>	449	
Miruj, srcé! <i>Anton Medved</i>	449	
Vrnitev. <i>Gojko</i>	466	
Kaj spoštuj! <i>Anton Medved</i>	500	
Na Gorenjskem. <i>E. Gangl</i> .		
1. Na planino	516	
2. Divja trta	549	
3. Dvojno hrepenenje	549	
4. V planinski koči	580	
5. Gorska roža	580	
6. O ceste, ve bele ceste!	580	
7. Pomlad na planinah	613	
8. Dolinska roža. (<i>F. S. F-u.</i>)	613	
9. Pastir	644	
10. Ptica lastavica	644	
11. Studenec	644	
12. Nekemu dekletu	677	
13. V Vratih	677	
14. Pri Peričniku	706	
15. Te gore	706	
16. Šum in Vintgar	706	
17. Pri križu	738	
18. Ob Belopeških jezèrih	738	
19. Šopek	738	
20. Vprašanje	739	
21. Bled	739	
22. Zima	739	
23. Slovo	739	
Svojemu ptiču. <i>Anton Medved</i>	688	
O prvinah. <i>Anton Medved</i>	705	
Še enkrat! <i>Anton Medved</i>	705	
Samota. <i>F. S. Finžgar</i>	716	
Sv. Miklavž. <i>F. Krek</i>	717	
Sveta noč. <i>Gojko</i>		737
Ponôčni gost. <i>Anton Medved</i>		737
Najlepši dan. <i>Kristina</i>		738
Roži. <i>F. S. Finžgar</i>		755

Epične pesmi.	
Knez Ljudevit. <i>Anton Hribar</i>	1, 33, 65, 97, 129, 161 193, 225, 257, 289, 321, 353, 385
Legenda. <i>Gojko</i>	50
Zviti Hafis. <i>Gojko</i>	85
Pogreb nedolžnega otroka. <i>F. S. Finžgar</i>	449
Triglav. <i>F. S. Finžgar</i>	481, 513, 545, 577, 609, 641 673

Dramatično pesništvo.	
Za pravdo in srcé. (Tragedija v petih dejanjih.) <i>Anton Medved</i>	517, 550, 581, 614, 645

Povesti.	
Iz ljubezni. <i>Dragutin</i>	3, 37, 69
Sin. <i>Podgoričan</i>	7, 41, 75
Judita. <i>Pavlina Pajkova</i>	102, 135, 168, 197, 229
Poštenost in pravica. <i>Dragutin</i>	204
Na kosilu pri cesarju. <i>P. Bohinjec</i>	240
Najmlajši mojster. <i>Velimir</i>	262, 293, 325, 358, 389 418, 450, 483, 526, 562
Materina obljuba. <i>Dobrávec</i>	299, 330, 366, 394, 421 454, 490
Prve hiše. <i>J. Štrukelj</i>	588, 622, 654, 678, 707, 740
Obljuba. <i>A. S.</i>	628
Kakó je? <i>P. Bohinjec</i>	684
Na lovu. <i>Janko Barle</i>	686
Dražani. <i>Podgoričan</i>	714, 747
Vzori in boji. <i>Jožef Ošaben</i>	11, 45, 79, 110, 142 175, 234, 269, 302, 336, 374, 397, 424, 460, 494 529, 566, 593, 659, 752

Življenjepisi.	
Hrabroslav Volarič, slovenski skladatelj. <i>Janko Leban</i>	214, 246
Doctor Thomas (Prelokar) de Cilia. <i>Matija Ljubša</i>	276
Dr. Vatroslav Oblak. <i>Fr. S. Lekše</i>	433, 474
Ob stoletnici Riharjevega rojstva. <i>J. Levičnik</i>	597, 629 667, 689
L. Jeranu v spomin	755

Opisi.

	Stran
Avstrijska Riviéra. <i>Jos. Rozman</i> . . .	15, 50, 86, 146
Kočevje. <i>Viktor Steska</i> . . .	116, 182, 210, 243, 278
Ptuj. o. <i>H. Šalamun</i> . . .	307, 342, 379, 408, 435, 467 504, 568, 632, 691, 718, 758
Kronanje ruskega carja v Moskvi. <i>Dr. Fr. L.</i>	316, 382 414
Izprehod na Notranjsko. <i>Dr. Fr. L.</i> . . .	442, 478, 507 572, 603
K Jordanu in Mrtvem morju. <i>Dr. Fr. Sedej</i>	636, 670 702, 729

Znanstveni in poučni spisi.

Ob mlinskem kolesu. <i>Dr. A. Ušeničnik</i>	18
Črtice iz zgodovine lepih umetnostij. <i>Dr. Anton Medved</i> 20, 52, 88, 150, 250, 282, 501, 599, 698,	724
Prilogi iz predloga „po“ in prilogov zloženi. <i>Dr. Janko Pajk</i>	56
Zmagovita moč duha nad telesom. <i>Dr. Sim. Šubic</i>	58, 92, 120
Naš program. <i>Dr. Fr. L.</i>	60
Nova svetloba. <i>Dr. Fr. L.</i>	124
Fotografiranje nevidnih stvari. <i>Dr. Sim. Šubic</i>	155, 186
Umetnost in oltar. <i>Jos. Somrek</i>	312, 347
Kronanje ruskega carja v Moskvi. <i>Dr. Fr. L.</i>	316, 382 414
Človeško telo prozorno. <i>Dr. Sim. Šubic</i>	412
Solnčna gorkota in nje vzrok. <i>Dr. Sim. Šubic</i>	438, 475

Na platnicah.

	Štev.
Bodočnost slovenskega naroda 1, 2, 3, 5, 6	8, 9
Folkloristika	9
Socijalni pomenki 10, 11, 12, 13, 14, 15	16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

Glasba.

<i>Aljaž</i> : Občutki itd.	29
<i>Fajgelj Danilo</i> : 4 Fuge	352
<i>Hladnik Ign.</i> : Pange lingua	352
— Missa pro defunctis	29
<i>Hoffmeister K.</i> : Scherzo, Intermezzo in Valček	29
Koncert „Glasbene Matice“	222, 252, 736
<i>Koželjski Fr. S.</i> : Poduk v igranju na citrah I. II.	29, 352
<i>Laharnar Jan.</i> : Pomladanski odmevi	352
<i>Nedvěd Anton</i> : Domu in ljubezni	29
<i>Pogačnik Jan.</i> : Dvanajst Marijinih pesmij	352

Narodno blago.

Iz belokranjskega besednega zaklada. <i>J. Šašelj</i>	128 191, 320, 416, 447, 510
---	--------------------------------

Na platnicah.

	Štev.
Pesem od potresa v Ljubljani	7

Književnost.

A. Slovensko slovstvo.

	Stran
<i>Aškerc Anton</i> : Lirske in epske poezije	541
<i>Bartel Anton</i> : Letopis Slovenske Matice za l. 1895	189
<i>Bratoljubič-Domobranski</i> : Biser-ljubav	416
<i>Brezovnik Ant.</i> : Šaljivi Slovenec	444
<i>Cilenšek Mart.</i> : Naše škodljive rastline	95
<i>Ciperle Josip</i> : Narodna vzgoja	444
<i>Dular Fr.</i> : Umna živinoreja II.	95
<i>Dimnik Jakob</i> : Domača vzgoja	96
<i>Glaser dr. K.</i> : Zgodovina slovenskega slovstva	383
<i>Haymerle-Funtek</i> : Životopisni obrazci	286
<i>Jemersič-Gregorčič</i> : Materino delo za Boga in domovino	607
<i>Jenko Simon</i> : Pesmi	445
Knezova knjižnica II.	255
Knjižnica za mladino	672
Koledar za goriško nadškofijo za l. 1896.	27
Koledar družbe sv. Mohorja za l. 1896.	63
Koledar slovenski ameriški za l. 1896.	96
<i>Kosi Anton</i> : Zabavna knjižnica za slov. mladino	445
<i>P. Ladislav</i> : Karmelska bratovščina sv. škapulirja	672
<i>Lampe dr. Fr.</i> : Zgodbe sv. pisma, 2. snopič	63
<i>Lesar dr. Josip</i> : Doneski za zgodovino Alojzijevejšča	672
<i>Marušič Andrej</i> : Epizoda iz kulturne zgodovine goriške	96
<i>Pagliaruzzi-Krilan</i> : Poezije. — Zbrani spisi	672
<i>Pajek dr. Jožef</i> : Sveti Jožef	63
Pedagogiški letnik	672
<i>Prelesnik Matija</i> : Pomladni Glasi VI.	286
Program in poročilo kranjske deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu	96
<i>Sattner P. Hugolin</i> : Apologetični govori	96
Slovenska knjižnica	26, 445
Slovenska pratika za l. 1897.	672
<i>Stritar Jožef</i> : Pod lipo	63
<i>Štrekelj dr. Karol</i> : Slovenske narodne pesmi	221
Veliki katekizem	672
Velika pratika za l. 1897.	672
Zabavna knjižnica „Mat. Slov.“ IX. zvezek	255

B. Hrvaško slovstvo.

<i>Bogović Mirko</i> : Pjesnička djela III.	319
<i>Bresčtyenski dr. Aleks. pl.</i> : Balkan I.	445
Danica	125
<i>Harambašić August</i> : Izabrane pjesme	256
<i>Heser-Stadler</i> : Život Gospodina našega Isusa Krista	318
<i>Jagić dr. V.</i> : Ruska književnost v 18. stoljeću	319
<i>Jemersič N.</i> : Majka u rodu za Boga i Hrvatsku	27
<i>Kučera Oton</i> : Naše nebo	190
<i>Lopašić Radoslav</i> : Oko Kupe i Korane	319
<i>Novak Vjenceslav</i> : Mojstor Adam	318
Slavenska knjižnica III.	190
<i>Sofokles-Rac</i> : Tragedije	319
<i>Stolc-Korenić</i> : Čovjek od ženitbe do smrti	319
<i>Tomić Jos. Evg.</i> : Za kralja — za dom II.	319
<i>Trstenjak Davorin</i> : Ptice IV. zv.	319

	Stran
Urota Zrinsko-Frankopanska	126
Vojnovič Ivo: Ekvinocij	319
Zabavna knjižnica Matice Hrvatske (sv. 176—178)	256

C. Druga slovanska slovstva.

Vondrák dr. Václav: Frisinské památky	510
Vrchlický Jan.: Lublani	159
Czermiński X. Marcin: W Dalmaceji i Czarnogorze	159
Maloruska književnost	447, 766
Bolgarska književnost	27, 286

Č. Iz nemškega slovstva.

Apf J.: Die Slovenen und das österr. Verfassungswerk von 1848/49	352
Archiv für slavische Philologie	639, 735
Leban Joh.: Andreas Freiherr von Čehovin	64
Jagić dr. V.: Dr. Vatroslav Oblak	640

Razne stvari.

Fotografovanje v prirodnih barvah. Dr. Sim. Šubic	30
Pismo Davorina Trstenjaka	31
Zvezdoslovni koledar	32, 96, 160, 224, 288, 352, 416, 480, 544, 608, 672, 736
Brezdimni železnični stroji	32
Naše slike	63, 96, 160, 224, 480, 544, 768
Vremenske stvari	63
Bajeslovne opazke k „knezu Ljudevitu“. E. L.	126, 160, 223
Zgodovinske opazke k „knezu Ljudevitu“. A. Hribar	223
† Nadvojvoda Karol Ludovik	352
Nove nade za bodočnost	384
Knežji dvorec v Ljubljani	544
Glagolica v Selcih	608, 640
Al. Gangla spominik na grob gospe Murnikove	384

Na platnicah.

	Štev.
Vabilo na naročbo	1
Vabilo k družbi sv. Mohorja	3
Katoličanstvo in narodnost	3
Slovenska pesmarica. Dr. J. S.	4
Češka akademija za vedo, slovstvo in umetnost. J. B. K.	5
Zahvala dobrotnikom Marijanišča	6
Odbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju	6
Darovi za Marijanišče	7, 8, 10, 16
† Dr. Vatr. Oblak. — Luka Jeran	9
Še vedno Rudolfovo!	14
Davek za kolesarje	14
Poziv k slavnosti odkritja spominske ploče Davorina Trstenjaka	17
Poziv „Pedagogiškega društva“	17
Riharjeva slavnost	18
Trstenjakova slavnost	18
Dva stara rokopisa	19
Poziv slovenskim skladateljem	21

Slike.

	Stran
Božični podprtniki	1
Pogled na Opatijo	9
Ob izviru selške Sore	18
Sv. Trije Kralji	24, 25
Skupina iz igre „Živela Avstrija!“	32
Drsalci na ledu	33
Banka propadla	40
Valentin Vodnik	48
Stavba	54
Veda	55
Park in cerkva sv. Jakopa v Opatiji	57
„Koledniki so tu!“	65
Počitek na begu v Egipt	72, 73
Opatija z morja	81
Beatrika Cenci	89
„Pustne šeme.“	97
Obhajilo sv. Hijeronima	105
Sv. Hijeronim	112
Opatija: Morje ob burji	121
Kolo na otoku Krku	127
Aurora (zarja)	129
Kako ti je, dete?	136, 137
Tunara	149
V cerkvi sv. Marka v Benetkah	153
Slika (zmanjš.) roke v X žarkih. (Pozitiv)	156
Slika (zmanjš.) roke v X žarkih. (Negativ)	157
Magdalena mazili noge Gospodove pri pojedini farizejevi	161
Oltar v kapeli Marijaniški	169
Abrahamova daritev	176
Ženin in nevesta s Krka	184
Obrežje pri Volovskem	185
Sv. Jožef	192
Pietà	193
Vstajenje	201
Ruska cerkev v Jeruzalemu	208
Božena Němcová	209
Kočevje	217
Menelik II., neguš abesinski	224
„Da bi stotero rodilo!“	225
Dobri pastir	233
Beatrika Cenci	241
Hrabroslav Volarič	246
Pevski zbor „Glasbene Matice“ v sušcu l. 1896.	248, 249
Morana in Vesna	257
Šejh ide v boj	264, 265
Kočevski grb	278
Glavni trg v Kočevju	279
Pogled na župno cerkev in župnišče	280
Džamija El-Azhar v Kajiri	281
Pomladno cvetje	289
Zaroka Marije in sv. Jožefa	296, 297
Pogled na Ptuj	307
Spominik (Orfejev) Septimija Severa	310
Petrovskoje pri Moskvi	316
Pogled na Kremelj z južne strani	317
V rožniku	321

	Stran		Stran
Renesanški oltar v cerkvi sv. Barbare pri Konjicah	329	Gregor Rihar	597
Notranja stran Izveličarjevih vrat v Moskvi	338	Kmetiško domovanje Zalogom. (Ilustracija k str. 603)	598
Rdeči trg v Moskvi	340	Vipavsko ali divje jezero pri Idriji. (Ilustracija k str. 605)	601
Klicar pri kronanju	343	„Kobila“ pri Idriji. (Ilustracija k str. 605.)	604
Klicarji naznanjajo kronanje	344	„Pozdravljena Idrija!“	605
Ruske carske insignije	345	Zgornji del Idrije	607
Na kresni večer	353	Matijče, dovški lovec. (Ilustracija)	609
Na paši	360, 361	„Podrl ga puh je strele.“ (Ilustracija k str. 612)	611
Arhangelški sobór v Kremlju	369	Lisica v škripcih	617
Stolp Ivan Veliki v Kremlju	372	Glavni trg v Ptuj	625
Uspenski sobór v Kremlju	376	Glavni oltar v mestni župni cerkvi v Ptuj	633
Notranjščina Uspenskega sobóra	377	K Jordanu in Mrtvem morju	636
† Luka Jeran	384	Pripravljeni na pot	637
Dolenjke v narodni noši	385	Oljska gora v jutranjem mraku	638
Kronanje ruskega carja	393	Jesenski obraz	641
Blagoveščenski sobór v Kremlju	401	Pravoslaven pogreb v Bosni	649
Granovitaja paláta v Kremlju	404	Poslednje maziljenje	666, 667
Car Nikolaj II.	408	Betanija	670
Carski orel	408	Olepšaj se, Ljubljana!	673
Skleda za kruh in posodica za sol v pozdrav carju	409	„Matijče šine bliskoma po ledu.“ (Ilustracija k str. 643)	675
Žetev	417	Čednik Miha	676
Pri obedu	425	Narodni dom v Ljubljani	681
Dr. Vatroslav Oblak	433	Slovenska šola v Št. Rupertu pri Velikovcu	688
Ptuj od vzhodne strani	436	Minoritska cerkev in samostan v Ptuj	697
V Vipavi pred šestdesetimi leti	441	Pot proti Jerihi	702
Kopališče na Gradežu	449	Hân el-Hadrûr	703
Herminija -- pastirica	456, 457	Jordanska dolina	705
Ptuj od večerne strani	472	„Miklavž je tu!“	713
Notranjščina vipavske cerkve	478	Sv. Miklavž	717
Šola v Vipavi	479	Puščava med Betanijo in Jeriho	721
Župnišče v Vipavi	479	Riha. (Jeriha)	725
Triglav	480	Beduvini	729
Perica. (Ilustracija)	489	Reka Jordan	732
Samostan Tróicki pri Moskvi	497	Ob Mrtvem morju	733
Šturije in Ajdovščina	505	Jordanova struga	737
Florijanski trg v Ptuj	506	„Rdeče stopnice“ v Kremlju	744
Po jezeru	513	„Andrejeva dvorana“ s prestolom v Kremlju	745
Mati in hči. (Ilustracija)	515	Sveta Devica (Seviljska)	753
Izveličar. (Slika iz bistrskega samostana)	520	Luka Jeran (romar)	756
Spomin na potres. (Bivanje v sodih)	536	Gornji Ptuj	759
Most čez Dunav v Budapešti	537	Ptuj od juga	760
Brizinški škof Janez Franc (od l. 1696. do l. 1727.)	543	Ptujski grad	761
Jesen na jugu	545	Glavna vrata v ptujskem gradu	764
Peričnik. (Ilustracija k str. 514)	547	Ptujski kolodvor	765
Mina in ptujec. (Ilustracija k str. 548.)	561	Kočevska narodna noša	767
Forum Romanum. (Nekdanji glavni trg v Rimu)	569		
Pot na Otlico	572		
Otlica	574		
„Pastir se srepa je ozrl na lovca.“	577		
„Pri ognju v Rupnikovi koči.“ (Ilustracija k str. 578)	579		
Beatrice	585		

Na platnicah.

	Štev.
Po novi šegi	4

Pogreški.

- Str. 66. oddelek 2. vrsta 1. od spod. nam. knikne — beri: *kinkne*.
„ 121. Podpis: nam. Ob burji, beri: ‚*široku*‘ (morniku).
„ 617. „ „ Lisica v škripcih, beri: *Lisica premagana*.

Kake druge pogreške blagovôli, čitatelj, sam popraviti.

Slovenski
duhovščini
in slovenskemu
učiteljstvu,

njiju naravni, neporušni zvezi
v prid našega naroda

posvečuje ta letnik
iz hvaležnosti

urednik.

Kar je Bog združil, tega
naj ne loči človek.